

åde på det
hans store
i innsam-
em. Ellers
de verv
hadde, og
orden og
et rikt liv.
ner, og et

mange år,
ler det var
øre P. M.
, og han
i. Idretten
og like til
i all idrett
likevel det
e historie
nslag mot
r med og

Biri Bondekvinnelag gjennom 39 år

Kvinnene hadde en betydelig stilling i det gamle bondesamfunnet. De sto for ansvaret for mat, klær, husdyrstell og en rekke arbeidsoppgaver ute i onner i tillegg. I Biri hører vi om mektige damer tidlig i historien. I Skinnbrevene er kvinner nevnt ofte, og i det første brevet vi har fra Biri, i 1340, nevnes Eldrid som delte arven på Berg likt med broren Agmund. Her var det ikke spørsmål om noen brorpart.

Senere hører vi om ei mektig dame på Søm, Sunniva Olofsdatter som fikk nesten hele Søm i gave fra Presten sira Eirik Leikson.

I flere brev ellers nevnes kvinner som gardkjøpere og eiendomsbesittere.

I nyere tid i Biri nevnes vel faktisk oftere kjærringene til foregangsmennene enn mannen sjøl, --- og det finnes mange ordtak etter myndige kjærringer.

Biri Bondekvinnelag er bare snaut 40 år, men har en betydelig innsats bak seg og har store oppgaver på gang.

Den årsmøtetalen som blir referert her er laget av Astrid Vaule.

FORMÅLSPARAGRAF:

Bondekvinnelaget er en selvstendig organisasjon som står i nært samarbeide med Norges Bondelag.

Lagets formål er å samle alle kvinner som deler det syn at jordbruk, skogbruk og fiske er de fundamentale næringer. Bondekvinnelaget skal ivareta bygdefolkets økonomiske,

sosiale og kulturelle interesser og bygge på nasjonal og kristen grunn.

Bondekvinnelaget er partipolitisk nøytralt.

Biri Bondekvinnelag ble stiftet 14/5 1946. Klare Schee innkalte til møte på Semb, og 22 interesserte møtte. Formannen i N.B.K. Borg-hild Nordlid var tilstede og redegjorde for formålet og ga råd og veiledning.

Klare Schee ble valgt til formann, og vi ble enige om å ta opp de nære ting. Oppgavene til å begynne med var da også konsentrert om å forskjønne kirken - det ble de første årene kjøpt både tinn blomstervaser, smijerns lystestaker, en ny Bibel og katafalkteppe. De første 10 år var det Klare Schee og Gunvor Rolid som ledet laget. Vi hadde da som nå en 6-8 møter i året. Stadig nye oppgaver dukket opp. Sang og musikk og litt opplesning av både poesi og prosa var fast program. En tur om året ble det også tid til, med eller uten mannfolka.

Det var innsamlinger av forskjellige slag til det nødlidende Europa, det var jo like etter 2. verdenskrig, behovet for hjelp var stort både ute og hjemme, og vi gjorde vårt beste. Det ble også sendt henstilling til kommunen om å ansette husmorvikar. Sina Nyseth ble ansatt i 1947. Henstilling til fylkeslegen om å få jodsalt i handelen, det var nokså mye struma i innlandsfylkene, ga også resultater. Vi ble kollektive medlemmer i Gudbrandsdalens husflidsforening, og det varte ikke lenge før vi fikk igang vevkurs, disse var svært populære. Vi hadde dyktige lærerinner og det viste også de flotte utstil-

linger ved kursavslutningene. Denne tiden var vi så heldige å ha Margrethe og Jørgen Overå som prestefolk og begge støttet ivrig opp om laget vårt. De kåserte om våre gamle diktere og komponister, og fortalte om høytidstradisjoner fra sine hjem. Et lite ord for dagen ble også med, noe vi satte stor pris på.

Ellers var det som oftest medlemmene i laget som fortalte om reiser, temaer som opptok dem, eller kanskje bare fra sitt daglige virke.

En tur til Bondelia husmorskole for å se på «det nye mønsterkjøkken» var populært. Nå var vi kommet fram til tiden da kjøleskap, vaskemaskiner, miksmastere, dypfrysere og om litt kom også de avanserte symaskinene, for fullt. Stadig var det noen som ville vise oss disse tingene og vi var åpne for alt nytt. Det betydde jo også en stor forandring både for vårt arbeide og kosthold da alt dette gjorde sitt inntog i våre hjem.

Hvordan ville vi klart oss i dag uten alle disse goder? Men så er vi da også ganske maktesløse hvis elektrisiteten svikter en dag eller to.

Laget kjøpte også inn ny strikkemaskin til utleie for medlemmene.

Kursvirksomheten tok seg opp litt, med søm av klær, lampeskjermer etc. Asta Traaseth Østby vevde bunadstoff i bomull til oss, og vi fikk lette, pene sommerbunader.

Inniblant disse praktiske gjøremål hadde vi en 5-kronersrulling til inntekt for gjenreising av Berg kirke på Senja.

Gjennom alle år fram til idag har vi stadig benyttet oss av vår husflidskonsulent og heimstellkonsulent. Dette har vært svært dyktige fagfolk på sine områder, noe som vi har hatt stor nytte av.

En uforglemmelig Ibsenkveld hadde vi da Bredo Feiring inspirert tolket Peer Gynt for oss.

Elsa Sveen og Sylvia Sigstad spilte «Åses død». Det hele var rammet inn med Griegs musikk av G. Stuve sen. og Edv. Gullord. Tilslutt deklamerte Bredo «Prestens tale» fra Brand. Vi glemmer det aldri! Fram til 1962

ledet nå Dorthea Bratberg og Vesla Bjørnstad laget. Møtene var godt besøkt og vi hadde mange gode kåserier. Lektor Grude Forfang fra Nansenskolen besøkte oss flere ganger, en inspirerende taler. Dorthea Bratberg er idag vår «Grand old lady» og har gjennom alle disse år gledet oss med selvskrevne dikt og versifiserte kåserier, noe som liver opp i hverdagen.

En av våre medlemmer, Olga Schiager, var begynt som husmor på den nye skogskolen i Brandbu. Vi tok tur dit og fikk omvisning på den hypermoderne skolen.

På møtene begynte vi nå med medlemmenes 5 min. - fritt valg - Senere også «gamle ting forteller». Populært i alle år.

Mensendickkurs var populære og varte i flere år. Grendekvinner ble valgt for å styrke medlemsmassen. Flere medlemmer var også på kurs; forsikring, samvirke og bonde dager - noe som absolutt var til beste for lagsarbeide.

Ferieukene rundt i fylket var godt besøkt og vi betalte litt for 1 eller 2 i tillegg til feriefondet. Denne ordningen er nå falt bort, da bøndene også har fått egen ferieordning.

Elsa Sveen var styremedlem i N.B.K.'s feriefond i mange år.

Fram til 1976 var det følgende ledere i laget: Edel Flesvik, Kari Sveen, Elsa Sveen, Ingebjørg Bjugstad, Guri Lunn og Edel Flesvik igjen. Det var ikke alltid like lett å få de forskjellige verv besatt.

Vi fikk stadig skriv fra N.B.K om innsamlinger og oppgaver til forskjellige formål - Hvem husker ikke Abakalikiprosjektet?

Einar Sigstad sen. skrev om gardene i gamle dager med storhusholdning, husmansvesen) og gårdsredskap. Bondekvinne- laget foretok registrering av gamle ting i hjemmet og av gamle sæterhus. Registreringen av gamle ting viste seg å være en svært omfattende og tidkrevende oppgave.

Det ble holdt traktorkurs for bondekvin- ner, og det var det første i fylket.

Vi hadde mye glede av vårt medlem Kirsti



Trakte
Johan
Heller

Mun
kåsø
vi kv
«Jeg
D
14
å in
Det
- m
at v
me
fylk
ved
I
ne
for
no
m
Si
o
r
r

esoksa
s 1. 2



Traktorkurs 1962 - Eikmaskin - Instruktør Reidar Motbus - H. Østby Deglum. Verksmester Torleif Jobansen. Deltakere: Ruth Kjenseth, Lina Bratberg, Gerd Klundby, Rakel Melby, Anne Onsrud, Liv Hellerud, Åse Feiring, Kari Sveen, Edel Flesvik.

Munthe Kaas. Hun var en dyktig og uredde kåsør. Det første hun kom med var: «Hva har vi kvinner i Norge brukt vår stemmerett til?» «Jeg kaster hansken til dere» sa hun.

14 Det neste var et tankevekkende kåseri om å innføre samfundstjeneste for unge piker. Det var litt av en brannfakkell - avisskriverier - mange mot og mange for. Det endte med at vi måtte innkalle til nytt møte sammen med bondelaget. Temaet ble tatt op igjen og fylkeslaget fikk oversendt kåseriet. Men noe vedtak ble ikke fattet.

I 1976 kom et skriv fra Hedm. Senterkvinner med forslag om 1 år med sosialtjeneste for unge piker - Denne gangen hadde ingen noen innvendinger, tanken hadde modnet, men saken er ikke ført videre enda.

I 1962 fikk vi nye prestefolk, Hans og Sigrid Ihlen-Nistad, begge disse støttet ivrig opp om laget, gledet oss med sang og musikk og verbale innslag. Ellers fortsatt vi med små turer, til bedrifter i Biri, tægerleting til kurs, hagekvelder med praktiske

innslag. Kommunale orienteringer i forbindelse med storkommunen. Blomsterring til pynting av kirken hadde vi hatt i mange år, men trappet nå ned til pynting ved høytider.

Sammen med sanitetsforeningen fikk vi istand brystkreftundersøkelse.

Etter et tankevekkende kåseri over «De gamle i vårt samfunn», sendte vi forespørsel til kommunen om hvordan det stilte seg med tilskudd til hjemmehjelp. Idag er dette en stor sosial oppgave.

Allerede denne tida i 1967 fikk vi henvendelse fra O.B.K. om å være på vakt mot tiltagende misbruk av Narkotika.

Den nye odelsloven kom også til uttalelse. Bondelagsmedlemmene ble invitert. Senere har vi også hatt et fellesmøte på Honne, hvor adv. Thallaug redegjorde for odels- og åseteslov og overdragelse av gardsbruk.

Kirken fikk også gaver, en brodert alterduk, 6 kransetaliner, og båretvogn ble kjøpt med støtte fra sanitetsforeningen.



Honne bar en framtredeende plass i Biri-historia. Lensmannsgard, propritærgods og embedsmannsgard. Nå Skogbrukets kursinstitutt. Og dermed bar garden tross alt sikret seg en solid plass i Biris framtid.

I 1971 hadde A.C.W.W. verdenskongress i Norge, og vi i Biri skulle ta imot 80 damer til lunsj. Guri Lunn var nå lagetets formann og hun ordnet med husrom på Semb og Svennes, og medlemmer hjalp til med mottakelsen. Strålende vær og meget vellykket arrangement.

4H-klubber ble stiftet i distriktet og vi ble anmodet om å støtte disse i startfasen og ellers.

Tur med Furulundpensjonærene var positivt tiltak. Vi var også en tur på Malerisamlिंगene i Lillehammer med maleren Holbø som guide. En regnfull sætertur til Lauvlia husker vi alle.

Nå var Mjøsaksjonen igang, vi ble anmodet om å delta med opplysningskampanje, og det var ingen ende på brosjyrer og vaske-middelagitasjon.

Studielederjobben ble utvidet med 2 til og dette forslag ble også sendt O.B.K. til orientering. Lagsarbeide gikk meget godt og kursvirksomheten økte. Aktiviseringskurs

for eldre og uføre fikk vi statstøtte til. Det ble holdt på Skrinnhagen skole, men er nå flyttet til Arbeidsstua på Furulund.

Store oppgaver fra familiemeldinga; abortloven og integrering i skolen samt karakterer, for eller mot. Flere kåsører utenfra ble engasjert og her hadde også mange av våre medlemmer mye arbeide med å belyse oppgavene og svare til N.B.K.

O.B.K. - Oppland Bondekvinnelag.
N.B.K. - Norges Bondekvinnelag.

Børnehavn.

Fra September begynner jeg en Børnehavn etter den irøbelske Metode, ved Siden af de første Skoleklasser.

Indmeldelser modtages snarest.

A. Aabel.

Her X
—
22.

Fylkesårsmøte på Honne i 1975 var et stort løft for våre 100 medlemmer, men værguder og organisasjoner ydet sitt beste, og med messe i Biri Kirke ved sogneprest Nielsen og kirkekaffe på Svennes tilslutt, var alt vel i havn og vi pustet lettet ut, ikke minst Edel Flesvik som nå tok sitt siste år som formann.

Ledere fra 1976 fram til idag: Astrid Vaule, Gerd Klundby, Reidun Rogne og nå Oldbjørg Bjørke. Vi feiret 30 års jubileum med stor festivitas på Honne. Vi tok en tur over isen til Ringsaker Kirke med kirkekaffe på Winju. Det var enorm deltagelse på en Munchaften på Rolid, – disponent Kirkeengen fra Munchforlaget kåserte for oss og trollbandt sitt publikum.

Ernæringsmeldinga kom og ble belyst og drøftet inngående. Hvorvidt vi har greid å legge om vårt kaloririke kosthold er en annen tale, vi prøvde også med en kveld med biodynamiske produkter for å følge opp.

Vi deltok i kirkejubileet i 1977. Der 500 mennesker var samlet på Honne til kirkekaffe.

Værgudene var med oss, og alle var fornøyde.

En idé fra Hedmark Bondekvinnelag om avløsertjeneste for pleietrengende hjemmeboere tok vi opp med vår kommune. Etterhvert er det blitt en permanent ordning med plasser til dette formål på våre alders- og sykehjem.

Vi var også behjelpelige med en stor tekstil og husflidutstilling på Maihaugen. Senere også en teppetstilling.

Det største løftet var Biridagene i 1979. Sammen med andre lag var vi med og samlet inn og registrerte husgeråd av alle slag, håndarbeider og gamle gardsredskaper. Medlemmene gjorde en kjempejobb med innsamling og oppsetting av alle gjenstander på Ungdomsskolen.

Sammen med gammel Birimusikk, fram-

25

Fra Biridagene 1979.





Bir

Det f
 bok
 drøf
 ung
 B
 i fe
 ikk
 192
 I
 ka
 Vil
 Hv
 la
 L
 N
 i
 !

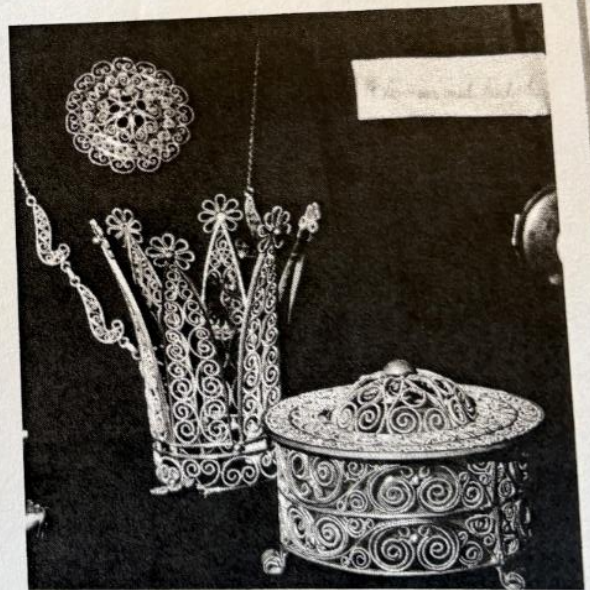
ført av Biri-musikere, ble det en stor kultur-
 mønstring. Til kirken fikk vi nå sydd nytt
 antependium, en ny alterduk med heklet
 bord og i «de funksjonshemmedes år» en
 rullestolrampe ved kirkedøra.

Enda et stort prosjekt ved kirken er igang
 - sammen med Biri Bondelag vil vi nå
 forsøke å få pusset opp den gamle gravplas-
 sen og gjerdet rundt kirken. Riksantikvaren
 er kontaktet.

Vi har i alle år gitt til Bondekvinnes
 hjelpefond og ellers deltatt i oppgaver vi er
 blitt forespurt om.

De faglige møtene innen jord- og skog-
 bruk har Bondelag og Skogeierlag tatt seg
 av, og det står enhver fritt å delta i disse.

Vi som har fulgt laget i disse snart 40 år,
 synes vi har hatt mange lærerike og hygge-
 lige møter. Formålsparagrafen om å fremme
 kulturelle og sosiale interesser i bygda
 mener vi, at vi har klart å følge opp.



Fra Biridagene 1979.

27